

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувачка кафедри

 К. Петровська

“30” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів I рівня вищої освіти

ПП21

ФАНДРАЙЗИНГ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Спеціальність: 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота та соціальна педагогіка»
(назва освітньої програми)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Бердянськ, 2023 рік

Робоча програма “Фандрайзинг у соціальній роботі” для здобувачів вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота.

Освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка»

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Петровська К. В.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка» затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти.

від “30”серпня 2023 року (протокол № 1)

Завідувачка кафедри соціальної роботи
та інклюзивної освіти

_____ (К. В. Петровська)

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна робота та соціальна педагогіка»

_____ (А. О. Тургенєва)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u>	<i>Обов'язкова</i>	
	Спеціальність: <u>231 Соціальна робота</u>		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: <u>«Соціальна робота та соціальна педагогіка»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 10		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
Мова навчання: українська		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Лекції	
	16	8	
	Практичні, семінарські		
	24	6	
	Лабораторні		
	Самостійна робота		
	110	136	
	Індивідуальні завдання		
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40/110 годин (33%/67%)

для заочної форми навчання – 14/136 годин (11%/89%)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Фандрайзинг у соціальній роботі” є забезпечити формування цілісного наукового уявлення і професійних знань та навичок по одному із затребуваних практичних напрямків в управлінні та ресурсному забезпеченні соціальної роботи.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Фандрайзинг у соціальній роботі” є:

- формування цілісного уявлення про фандрайзинг як практики залучення коштів на некомерційні (соціальні, дослідницькі та освітні) проекти;
- формування професійних основ і комплексу знань про принципи, підходи та технології фандрайзингу;
- оволодіння вміннями та навичками практичних прийомів фандрайзингу.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1	ЗК-4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР-15 Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.
2	ЗК-7	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР-4 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
3	ФК-6	Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.	ПР-10 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до фандрайзингу

Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. Визначення фандрайзингу. Принципи фандрайзингу. Завдання фандрайзингу. Напрямки діяльності фандрайзингу. Суб'єкти та об'єкти фандрайзингу. Донори та способи взаємодії з ними. Класифікація донорів. Мотиви донорства. Вибір потенційних донорів. Основний цикл роботи з донорами. Участь волонтерів у фандрайзинговій діяльності. Правила успішного та причини невдалого фандрайзингу. Дослідження переліку мотивацій донорства Роберта Хартсука та його практичне використання для України.

Тема 2. Історичні тенденції та закономірності розвитку благодійності і фандрайзингу в Україні та країнах світу

Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу. Історія розвитку фандрайзингу в Україні. Досвід фандрайзингових організацій у закордонних країнах. Використання PR-технологій. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні. Використання нових інструментів фандрайзингу.

Тема 3. Соціальне проектування та інноваційна діяльність

Поняття, сутність та передумови соціального проектування. Технологічні процеси в соціальному проектуванні. Класифікація соціальних проектів. Життєвий цикл проекту. Соціальне проектування та соціальні інновації. Умови спонукання соціальної організації до інноваційної діяльності.

Тема 4. Теоретико-прикладні аспекти фандрайзингової діяльності

Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки. Нормативно-правові основи фандрайзингу. Фандрайзинг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій. Види ресурсів, необхідних для розвитку фандрайзингової діяльності. Додаткові джерела фінансування фандрайзингової діяльності. Можливі форми підтримки. Благодійні організації. Філантропія. Меценатство. Спонсорство. Інструменти фандрайзингу.

Тема 5. Фонди та гранти. Визначення фонду. Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Вибір фонду. Сутність поняття «грант» відповідно до чинного законодавства України. Класифікація грантів. Грантодавчі установи. Пошук гранту. Інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.

Тема 6. Модель планування фандрайзингу.

Планування фандрайзингової діяльності. Концепція проекту. Визначення проблем і потреб. Визначення цільової групи проекту. Визначення шляхів розв'язання проблеми. Мета та завдання проекту. Визначення методів та етапів досягнення мети та завдань проекту, очікуваних результатів. Вибір показників роботи ресурсів проекту. Логічна схема проекту, план проекту та інструменти його оцінки. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації. Інструменти оцінки проектів (SMART, NAOMIE).

Тема 7. Стратегічне планування в фандрайзинговій діяльності

Вибір стратегії та звернення. Вироблення стратегії фандрайзингу. Пошук джерел коштів, їх визначення, визначення їх потенціалу. Вивчення можливостей підтримки власної ідеї. Спонсорський пакет. Звернення. Типи заявок (заявка-запит, повна заявка та її структура). Супровідна документація: автобіографія, резюме, супровідний та рекомендаційний листи тощо.

Тема 8. Бюджет та результат діяльності фандрайзингу.

Фінансовий супровід фандрайзингової діяльності. Складання бюджету проекту. Види звітності. Результат фандрайзингової компанії. Подяка. Види подяки. Заходи направлені на подяку донору. Розвиток проекту після закінчення фінансування. Моніторинг та оцінювання.

Тема 9. Технологічні аспекти сучасного фандрайзингу.

Основні методики роботи фандрайзера. Менеджмент орієнтований на результат. Корпоративний фандрайзинг. Методики фінансової діяльності з державними установами та місцевим самоврядуванням. Приватні пожертви. Методика роботи з бізнес структурами. Можливості застосування ІТ-технологій та роль PR-технологій в фандрайзинговій діяльності. Краудфандінг як інструмент розвитку соціального капіталу в цифровому суспільстві. Фінансування екологічних проєктів шляхом краудфандингу: правові аспекти та практика застосування: практичний посібник.

Тема 10. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін.

Технології фандрайзингової діяльності в соціальному підприємстві. Соціальне підприємництво: підходи до його визначення. Візія, Місія, філософія – головні умови інноваційності соціального підприємництва. Поняття соціального підприємництва та завдання, які можна вирішити за допомогою соціального підприємництва. Можливості для розвитку соціального підприємництва в Україні. Можливості залучення ресурсів для старту та розвитку соціальних підприємств. Успішні закордонні приклади соціального підприємництва. Податкові та інші пільги для соціальних підприємств, створених на базі благодійних, громадських та релігійних організацій. Опис характеристик соціальних підприємств в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Тема 1. Вступ до фандрайзингу.													
1.1. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу	8	2	2			4	8	2	-			6	
1.2. Теоретичні засади фандрайзингової діяльності	7	-	-			7	7	-	-			7	
Разом за 1 тему	15	2	2			11	15	2	-			13	
Тема 2. Історичні тенденції та закономірності розвитку благодійності і фандрайзингу в Україні та країнах світу.													
2.1. Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу	8	2	2			4	8	-	2			6	
2.2. Можливості застосування ІТ-технологій в фандрайзинговій діяльності	7	-	-			7	7	-	-			7	
Разом за 2 тему	15	2	2			11	15	-	2			13	
Тема 3. Теоретико-прикладні аспекти фандрайзингової діяльності.													
3.1. Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки	8	2	-			6	8	-	-			8	
3.2. Фонди та гранти	7	2	2			3	7	2	-			5	
Разом за 3 тему	15	4	2			9	15	2	-			13	
Тема 4. Модель планування фандрайзингу.													
4.1. Планування фандрайзингової діяльності	8	2	2			4	8	-	-			8	
4.2. Логічна схема проекту, план проекту та інструменти його оцінки	7	-	-			7	7	-	-			7	
Разом за 4 тему	15	2	2			11	15	-	-			15	
Тема 5. Стратегічне планування в фандрайзинговій діяльності.													
5.1. Вибір стратегії фандрайзингу та звернення до донора	8	2	-			6	8	-	-			8	
5.2. Бюджет та результат діяльності фандрайзингу	7	2	2			3	7	-	2			5	
Разом за 5 тему	15	4	2			9	15	-	2			13	
Тема 6. Технологічні аспекти сучасного фандрайзингу.													
6.1. Основні методики роботи фандрайзера	8	2	2			4	8	-	-			8	

4. Теми лекцій

№з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2		
1	<i>Вступ до фандрайзингу.</i>	2	2
1.1.	Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. 1. Визначення сутності фандрайзингу та основних його понять. 2. Основи фандрайзингу: принципи, завдання, напрямки діяльності. 3. Донори та способи взаємодії з ними. 4. Правила успішного та причини невдалого фандрайзингу.	2	2
2.	<i>Історичні тенденції та закономірності розвитку благодійності і фандрайзингу в Україні та країнах світу</i>	2	-
2.1.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу 1. Історія розвитку благодійності та фандрайзингу в Україні. 2. Зарубіжний досвід та місце фандрайзингу в країнах світу. 3. Використання та роль ІТ-технологій та PR-технологій в фандрайзингу. 4. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні.	2	-
3.	<i>Теоретико-прикладні аспекти фандрайзингової діяльності</i>	4	2
3.1.	Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки. 1. Нормативно-правові основи фандрайзингу. 2. Фандрайзинг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій. 3. Види ресурсів, додаткові джерела фінансування фандрайзингової діяльності та можливі форми підтримки. 4. Інструменти фандрайзингу.	2	-
3.2.	Фонди та гранти. 1. Визначення та класифікація фондів, основні особливості їх пошуку. 2. Сутність поняття «грант» та класифікація грантів. Грантодавчі установи. 3. Інформаційні джерела на пошук грантів та особливості роботи з ними.	2	2
4.	<i>Модель планування фандрайзингу.</i>	2	-
4.1.	Планування фандрайзингової діяльності 1. Основні етапи фандрайзингової діяльності. 2. Визначення проблем і потреб проекту та шляхів їх розв'язання. 3. Формулювання мети та завдань проекту. 4. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів 5. Логічна схема проекту, план проекту та інструменти його оцінки.	2	-
5.	<i>Стратегічне планування в фандрайзинговій діяльності.</i>	4	-
5.1.	Вибір стратегії та звернення 1. Вироблення стратегії фандрайзингу. 2. Пошук джерел коштів, їх визначення, визначення їх потенціалу. 3. Основні складові спонсорського пакету. 4. Звернення до донора	2	-
5.2.	Бюджет та результат діяльності фандрайзингу. 1. Особливості складання бюджету проекту. Види звітності. 2. Результат фандрайзингової компанії.	2	-

	3. Подяка та її види. Міроприємства направлені на подяку донору. 4. Моніторинг та оцінювання.		
6.	<i>Технологічні аспекти сучасного фандрайзингу.</i>	4	2
6.1.	Основні методики роботи фандрайзера. 1. Менеджмент орієнтований на результат. 2. Корпоративний фандрайзинг. 3. Методики фінансової діяльності з державними установами та місцевого самоврядування. 4. Приватні пожертви. 5. Методика роботи з бізнес-структурами	2	-
6.2.	Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. 1. Соціальне підприємництво: підходи до його визначення. 2. Візія, Місія, філософія – головні умови інноваційності соціального підприємництва. 3. Опис характеристик соціальних підприємств в Україні.	2	2
<i>Усього</i>		18	6

5. Теми семінарських занять

№з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2		
1	<i>Вступ до фандрайзингу.</i>	2	-
1.1.	Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. Теоретичні питання: 1. Сутність категорії «фандрайзинг» та суміжних понять. 2. Напрямки застосування та завдання фандрайзингу. 3. Сутність, основні мотиви донорства та способи взаємодії з донорами. 4. Правила успішного та причини невдалого фандрайзингу. Практичні завдання: 1. Підготуватися до термінологічного диктанту «Поняття, що відносяться до фандрайзингової термінології».	2	-
2.	<i>Історичні тенденції та закономірності розвитку благодійності і фандрайзингу в Україні та країнах світу</i>	2	2
2.1.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу Теоретичні питання: 1. Історичні корені фандрайзингу в Україні (етапи розвитку благодійності). 2. Зарубіжний досвід та місце фандрайзингу в країнах світу (Австрія, Італія, Німеччина, Польща, Франція, Швеція). 3. Можливості застосування ІТ-технологій та роль PR-технологій в фандрайзинговій діяльності. Практичні завдання: 1. Визначитися із напрямком, сферою застосування та тематикою вашого проекту (методом мозкового штурму).	2	2
3.	<i>Теоретико-прикладні аспекти фандрайзингової діяльності</i>	-	-
3.1.	Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки. Теоретичні питання: 1. Види можливих необхідних ресурсів для реалізації проектів та джерела їх залучення. 2. Форми підтримки проектів в Україні та їх особливості.	-	-

	<p>3. Діючі інструменти фандрайзингу в Україні та закордонних країнах.</p> <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести соціологічне дослідження цільової аудиторії ідеї вашого проекту. 2. Визначити та обґрунтувати види та джерела ресурсів, форми підтримки та інструменти фандрайзингу, що будуть найоптимальнішими для вашого проекту. 		
3.2.	<p>Фонди та гранти.</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грантодавчі установи. 2. Особливості пошуку грантів в Україні. 3. Практика співпраці закордонних фондів в Україні. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясувати критерії відбору програм, фондів та грантів для вашого проекту. 2. Здійснити пошук діючих конкурсів за допомогою Інтернет-ресурсів для вашого проекту. 	2	-
4.	<i>Модель планування фандрайзингу.</i>	2	-
4.1.	<p>Планування фандрайзингової діяльності</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модель планування фандрайзингу, основні кроки фандрайзингу. 2. Сутність відбору цільової групи. 3. Особливості формулювання мети та завдань проекту. 4. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів 5. Логічна схема проекту, план проекту та інструменти його оцінки. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконати вправи на визначення мети та завдань проекту, очікуваних результатів. 	2	-
5.	<i>Стратегічне планування в фандрайзинговій діяльності.</i>	2	2
5.1.	<p>Вибір стратегії та звернення</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні види стратегій, які доцільно використовувати в фандрайзинговій діяльності. 2. Складові спонсорського пакету. 3. Етапи підготовки резюме. 4. Принципи написання автобіографії. 5. Особливості складання рекомендаційних листів тощо. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Написати власну автобіографію, резюме та рекомендаційний лист. 	-	-
5.2.	<p>Бюджет та результат діяльності фандрайзингу.</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні статті видатків бюджету проекту. 2. Види звітності, які необхідно подавати донорам у процесі реалізації проекту. 3. Види подяки та хід взаємовідносин з донором після закінчення проекту. 	2	2

	4. Методи здійснення моніторингу і оцінки проектів. Практичні завдання: 1. Розробити лист-подяку донору.		
6.	<i>Технологічні аспекти сучасного фандрайзингу.</i>	2	-
6.1.	Основні методики роботи фандрайзера. Теоретичні питання: 1. Сутність менеджменту орієнтованого на результат та основні його ознаки. 2. Особливості корпоративного фандрайзингу. 3. Особливості методики фінансової діяльності з державними установами та місцевого самоврядування. 4. Особливості приватних пожертв. 5. Особливості роботи з бізнес-структурами. Практичні завдання: 1. Розробити сценарій пітчінгу проекту, представити його в аудиторії.	2	-
Усього		12	4

6. Самостійна робота

№з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2		
1	<i>Вступ до фандрайзингу.</i>	11	13
1.1.	Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. 1. Дослідження переліку мотивацій донорства Роберта Хартеука та його практичне використання для України.	11	13
2.	<i>Історичні тенденції та закономірності розвитку благодійності і фандрайзингу в Україні та країнах світу</i>	11	13
2.1.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу 1. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні. 2. Філантропія, меценатство та спонсорство як джерела додаткових ресурсів в Україні.	11	13
3.	<i>Теоретико-прикладні аспекти фандрайзингової діяльності</i>	9	13
3.1.	Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки. 1. Фандрайзинг і професія фандрайзера в психологічному аспекті.	6	5
3.2.	Фонди та гранти. 1. Підходи і правила роботи з грантодавчими організаціями.	3	8
4.	<i>Модель планування фандрайзингу.</i>	11	15
4.1.	Планування фандрайзингової діяльності 1. Підготовка та проведення фандрайзингової кампанії.	11	15
5.	<i>Стратегічне планування в фандрайзинговій діяльності.</i>	9	13
5.1.	Вибір стратегії та звернення 1. Curriculum vitae: сутність та загальна характеристика. 2. Особливості розробки окремих елементів типової повної заявки.	6	5
5.2.	Бюджет та результат діяльності фандрайзингу. 1. Фінансування навчання як перспектива здобуття освіти закордоном.	3	8
6.	<i>Технологічні аспекти сучасного фандрайзингу.</i>	9	13
6.1.	Основні методики роботи фандрайзера.	4	

	1. Спільні та відмінні риси між методиками фандрайзингу різних категорій донорів.		5
6.2.	Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. 1. Соціальне інвестування як форма участі бізнес-структур у благодійній діяльності України.	5	8
Усього		60	80

7. Індивідуальні завдання

1. Написати реферат або розробити презентацію «Видатні меценати та спонсори України. Загальний огляд сьогодення» (діячі на вибір здобувача вищої освіти).
2. Скласти таблицю «Нормативно-правові основи фандрайзингу в Україні».
3. Переглянути вітчизняні та закордонні сайти на пошук грантів. Скласти відповідний перелік цих сайтів.
4. Розробити робочий план (чек-лист) реалізації розробленого проекту.
5. Заповнити апікаційну форму проекту. Скласти бюджет (кошторис витрат) проекту.
6. Запропонувати можливі поєднання соціального проекту з соціальним підприємництвом.

8. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія, мозковий штурм); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг); практичні (вправи, гейміфікація, дослідження, проектування).

9. Засоби діагностики успішності навчання

Усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, словникові диктанти, написання рефератів, тестування, залік, захист соціальних проектів тощо.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів) та після проходження на навчальній платформі «Культура і креативність» сертифікаційних курсів (один на вибір): «Партнерство та фандрайзинг», «Написання проектних заявок», «Фандрайзинг».

Підсумковий контроль може здійснюватися у двох формах (за згодою викладача та здобувачів): або в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань) або у вигляді пітчінгу (захисту) соціального проєкту.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен.

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за поточну роботу	Екзамен	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.2	7.1.	7.2.	8.1.	8.2			
25		25		25		25				
Тема 9		Тема 10								
9.1.	9.2.	10.1	10.2							
25		256								

Шкала оцінювання: ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Фандрайзинг у соціальній роботі» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації.
3. Навчальні відео, фільми.
4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ.

12. Рекомендована література

Базова

1. Громадські ініціативи – рушійна сила змін у громаді. Збірка кращих практик локальних проєктів // Упорядник: Н. Чермошенцева. Херсон : МО «Нова Генерація», 2015. 100 с.
2. Денис Бортніков, Олена Точиліна, Григорій Кравцов. Краудфандинг: Посібник зі сталості. Соціальним підприємцям та громадським діячам. School of ME, 2022. 54 с.
3. Долуда Л. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. 2-ге вид. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. С. 504-509.
5. Круп'як І. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні // Ефективна економіка. 2019. № 10 [Електронний ресурс] Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua
6. Поради для початківців в громадській діяльності. Збірка рекомендацій для організаторів громадянського суспільства та ініціативних груп // Упорядники О. Глебушкіна, Г. Качура. Херсон: МО «Нова Генерація», 2015. 144 с.
7. Скорик М. Дієвий краудфандинг: що потрібно знати громадській організації, щоб ефективно збирати пожертви через власний сайт / Центр інформації про права людини. Київ, 2018. 30 с.
8. Смаль В. Що слід знати про соціальне підприємництво : посібник / упорядник О. Кучеренко. – Федерація канадських муніципалітетів / Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2017. 58 с.
9. Соціальне підприємництво : посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького – К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с.
10. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. К.: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.
11. Чернявська О. В. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.
12. Чернявська О. В. Фандрайзинг: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 188 с.
13. Шаповалова Т. В. Соціальне підприємництво і фандрайзинг: навчальний посібник / Т.В. Шаповалова. МФСА. К. : 2016. 186 с.
14. Шуміло, О. Фінансування екологічних проєктів шляхом краудфандингу: правові аспекти та практика застосування : практ. посіб. [за заг. ред. О. Кравченко]; Міжнар. благод. організація «Екологія – Право – Людина». Львів : Компанія "Манускрипт", 2020. 108 с.

Допоміжна:

1. Безпалько О. В. Соціальне проєктування. Навчальний посібник. К., 2010. 127 с.
2. Бусленко Б. В. Фандрайзинг неприбуткових організацій в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.rusnauka.com/1_NIO_2014/Economics/4_155397.doc.htm.
3. Комаровський О. В. Фандрайзинг у питаннях, відповідях та цитатах: навч. посіб. Луганськ, 2007. 54 с.
4. Крупський Т. Пошук ресурсів для діяльності організації (Fund Rasing). К.: Коаліція “Свобода вибору”, 2005. 10 с.

5. Куц С. Фандрайзинг АВС : Посібник для початківців. Київ : Центр філантропії, 2008. № 1. 92 с.
6. Снігульська В. Що таке соціальний фандрейзинг, або як продати громаді участь у добрих справах // Газета «Соціальний педагог». 2009. № 8. С. 100-107.
7. Штика Н. О. Зміст роботи соціального педагога громадської організації щодо планування та реалізації фандрайзингової діяльності. // Зб. наук. праць Нац. університету ім. Івана Огієнка: Вип. 11. Кам'янець-Подільський, 2009. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpkp

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.
4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.

Веббібліографія

1. Всі гранти. Офіційний сайт ресурсного центру Гурт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gurt.org.ua/news/grants/>
2. Гранти. Офіційний сайт ucan [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ucan-isc.org.ua/ukr/what_we_do/grants/
3. Курс дистанційного навчання «Маркетинг та фандрейзинг в бібліотеках». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.library.donetsk.ua/~olena/zan/zan06.html>
4. Найкращі практики з фандрейзингу виконавчих партнерів ВБО «Всеукраїнська мережа ЛЖВ» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:lxe2OfEImbsJ:www.network.org.ua/assets/projects/OB3/BestPractices-Fundraising>.
5. Офіційний сайт CULIP. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.culip.com.ua/>
6. Офіційний сайт FIA [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.fia.org.au/>
7. Офіційний сайт Foundation Ireland. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.foundation.ie/images/uploads/>
8. Офіційний сайт Foundations.org. Режим доступу: <http://www.foundations.org/>
9. Офіційний сайт Fundraising INFO.com. Режим доступу: <http://www.fundraisinginfo.com/>
10. Офіційний сайт Grantstation. Режим доступу: <http://www.grantstation.com/>
11. Офіційний сайт Guidestar. Режим доступу: <http://www.guidestar.com/>
12. Офіційний сайт Philanthropy Australia. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philanthropy.org.au>
13. Офіційний сайт Philanthropy New Zeland. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philanthropy.org.nz/>
14. Офіційний сайт Sereda Foundation. Режим доступу: <http://www.seredafoundation.org/>
15. Офіційний сайт Українського форуму благодійників [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ufb.org.ua/>
16. Офіційний сайт Центру філантропії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philanthropy.org.ua/>.